

Seniorers deltagelse i VEU

Voksen og -efteruddannelse omfatter en bred vifte af kurser og uddannelser. For den offentligt støttede voksen – og efteruddannelse drejer det sig bl.a. om AMU-kurser, kurser på grundskoleniveau og forberedende uddannelser, erhvervsfaglige uddannelser, korte kurser på folkehøjskoler og kurser mv. indenfor videregående uddannelser og danskundervisning på sprogcentre.

Februar 2019
Sekretariatet

Derudover er der voksen- og efteruddannelser *uden* offentlig støtte, dels kurser mv., dels uformel uddannelse i form af oplæringer og tillæring på virksomhederne. Mens den offentligt støttede VEU kan belyses detaljeret ud fra omfattende registerdata, kan voksen- og efteruddannelsen *uden* offentlig støtte kun belyses ud fra spørgeskemaundersøgelser.

Beskrivelserne nedenfor af VEU-området, både med og uden offentlig støtte, omfatter både beskæftigede, ledige og personer udenfor arbejdsmarkedet, med mindre andet angives.

Offentligt støttede VEU-aktiviteter

De 60-64 åriges deltagelse i offentligt støttede VEU-aktiviteter er systematisk langt lavere end blandt de yngre aldersgrupper. Andelen af de 60-64 årige, der deltager i en VEU-aktivitet er således markant lavere end de yngre aldersgrupper. Forskellen ser ud til at være stigende over tid.

En del af den stigende forskel kan tilskrives en stor stigning i brugen af danskkurser for udlændinge, dvs. en direkte følge af en øget tilgang af flygtninge og indvandrere i den sidste del af perioden.

Hvis man ser bort fra danskkurser for udlændinge, som kan siges at have en anden karakter end øvrige VEU-aktiviteter, og korte forberedende uddannelser (bl.a. korte højskoleophold), der først indgår i opgørelserne fra 2012, bliver forskellen mellem aldersklasserne mindre, men langt fra ophævet, jf. figur 1 nedenfor.

For alle de tre aldersklasser over 64 år er det langt lavere andele der deltager i VEU-aktiviteter end for de 60-64 årige.

Figur 1. Antal kursister ved voksen og efteruddannelse i alt, undtagen danskundervisning ved sprogskoler og korte forberedende uddannelser, fordelt på aldersgrupper. Pct. af befolkningen i hver aldersgruppe. (2005-2017)

Kilde: DST FOLK2 og særopgørelse af VEU10.

Anm.: Skoleår og antal kursister. Procentandelene er beregnet ud fra gennemsnittet af folketallet pr. 1. januar det pågældende år og året efter.

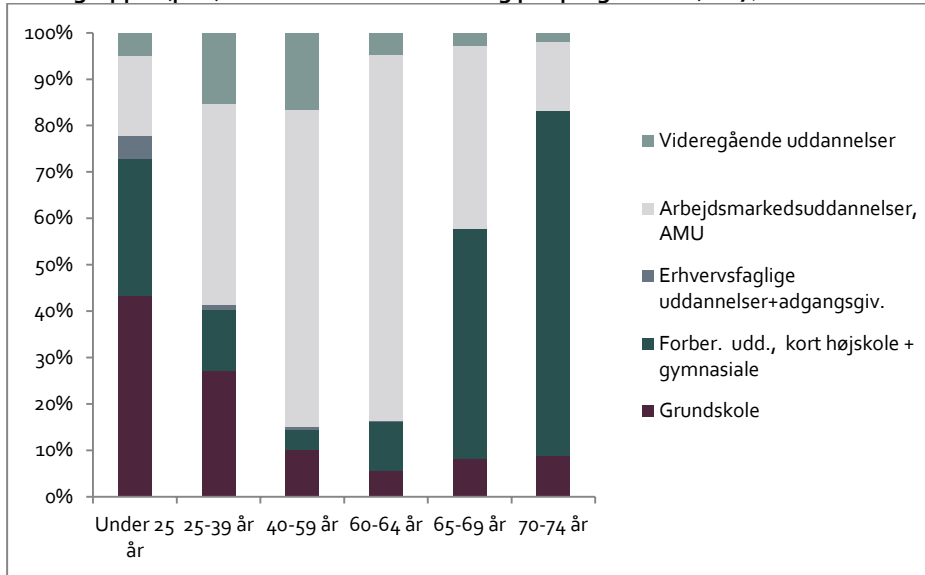
De markante stigninger i andele med VEU fra 2008 til 2009-12 kan i væsentligt grad forklares ved den bratte stigning i ledighed og lediges større brug af VEU.

Sammensætning af offentlig støttet VEU-aktivitet

Der er klare forskelle med hensyn til hvilke typer VEU hhv. ældre og yngre fortrinsvis benytter, jf. figur 2. For de helt unge er det overvejende kurser mv. med grundskolefag eller forberedende/gymnasiale kurser, mens det både for de 40-59 årige og de 60-64 årige især er AMU-kurser der benyttes hyppigt.

I figur 2 nedenfor er endvidere vist fordelingen for de 65+ årige alderstrin, hvor det ses, at kategorien forberedende uddannelser og gymnasiale er udbredte. Denne kategori omfatter bl.a. korte kurser på folkehøjskoler, som udgør godt halvdelen eller mere af VEU-aktiviteterne for de viste aldersgrupper.

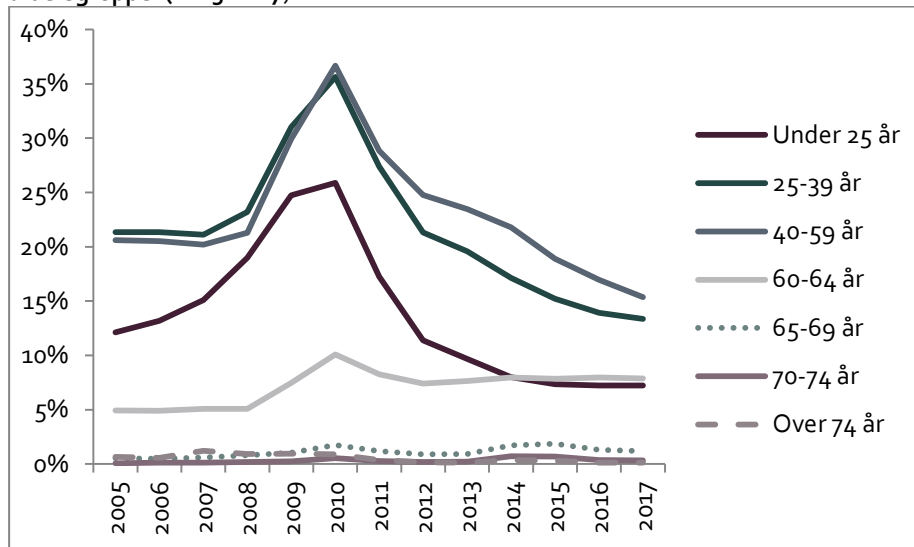
Figur 2. Kursister ved voksen og efteruddannelse, fordelt uddannelsesområde og aldersgrupper (pct.). Ekskl. danskundervisning på sprogcentre. (2017)

Kilde: Se tabel 1.

Ud fra at AMU-kurserne er den hyppigst forekommende VEU-aktivitet blandt alle aldersklasser fra 25 til 64 år, kan der være grund til at opføre denne aktivitet særskilt. Ser man således alene på udbredelsen af AMU-kurser, jf. figur 3 nedenfor, er det karakteristisk, at forskellene mellem de 60-64 årige og yngre aldersgrupper er klart mindre end ved den samlede offentlige VEU-aktivitet. For alderstrinnene over 64 år er det kun meget beskedent deltagelse i AMU-kurser.

Figur 3. Antal kursister ved AMU, fordelt på aldersgrupper. Pct. af befolkningen i hver aldersgruppe. (2005-2017)

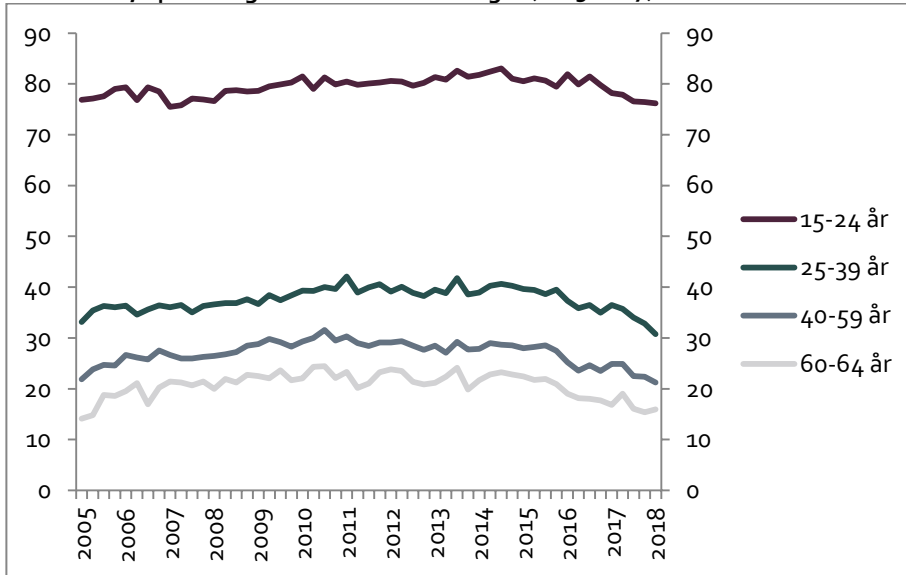
Anm.: Skoleår og kursister. Procentandelene er beregnet ud fra gennemsnittet af folketallet pr. 1. januar det pågældende år og året efter.
Kilde: DST FOLK2 og VEU10

Samlede omfang af VEU, dvs. inklusiv ikke offentligt støttet VEU

Det er forholdsvis begrænset, hvad man ved om træning og oplæring på virksomhederne og VEU-kurser mv. som *ikke* er offentligt støttet. Den vigtigste kilde er AKU-undersøgelserne, hvor interviewpersonerne spørges, om de indenfor de seneste fire uger har modtaget uddannelse eller optræning, herunder kurser i forbindelse med arbejde eller evt. arbejdsløshed.

Der er i opgørelsen ud fra AKU-undersøgelserne tale om, at man betragter hele befolkningen, på samme måde som afsnittet ovenfor, men med en betydelig bredere afgrænsning af uddannelser mv. Omvendt spørges der til en langt kortere tidsperiode, nemlig kun de seneste fire uger, hvor man i afsnittet ovenfor opgjorde aktiviteten over hele skoleår.

Figur 4. Andel af 15-64 årige i befolkningen, der har modtaget formel eller uformel uddannelse, optræning mv. de seneste fire uger (2005-2017)

Anm.: Kvartalstal. Egen sæsonkorrektion.
Kilde: EUROSTAT, baseret på AKU-undersøgelserne.

Opgjort på den beskrevne måde ses det, at godt 20 pct. af de 40-59 årige og omkring 15 pct. af de 60-64 årige har deltaget i formel eller uformel uddannelse, træning eller lignende i de seneste fire uger. Aldersmønsteret er nogenlunde det samme som ved opgørelserne af de offentligt støttede VEU-aktiviteter på helårsplan, dog er andele blandt de helt unge markant højere, hvilket formodentligt skyldes, at alle typer uddannelse indgår i denne opgørelse og ikke kun VEU-aktiviteter.

Resultaterne i den interviewbaserede analyse *Individets og virksomheders brug af voksen- og efteruddannelse*, som Epinion gennemførte for Ekspertgruppen om voksen-, efter- og videreuddannelse, berøres også spørgsmålet om ældres brug af VEU. Der peges her på, at ældres mindre brug af VEU helt eller delvist kan skyldes, at medarbejderen ikke ser noget behov for efteruddannelse og ikke er interesseret i at tage efteruddannelse i arbejdstiden eller fritiden, fordi medarbejderne oplever at de slet ikke har behov herfor. Dertil kommer, at de ikke føler, at der er en stor risiko for at de mister deres job.

Tabel 1. Andel blandt beskæftigede lønmodtagere der har deltaget i ikke-formel eller formel voksen- og efteruddannelse i det foregående år (2016).

Andel som har deltaget i			
Pct.	Ikke-formel uddannelse	Formel uddannelse	Deltaget i begge typer
25-34 år	51	18	11
35-49 år	53	9	6
50-64 år	48	5	3
Alder i alt	51	9	6

Anm.: Data stammer fra gennemførte interviews med i alt 3.432 personer i aldersgruppen 25-64 år i 2017. Af hensyn til internationale sammenligninger er AMU-kurserne kategoriseret som ikke-formel uddannelse.
Kilde: DST AES1A.

Det skal bemærkes, at hvis man opgør både formelle og ikke-formelle VEU-uddannelser, som i tabel 1, og alene ser på de uformelle uddannelser, er de aldersmæssige forskelle betydelig mindre end i de øvrige opgørelser. Men det skal understreges, at opgørelsen i tabel 1 hviler på et forholdsvis spinkelt datagrundlag i form af en begrænset stikprøve.